

Sårbehandling med aktive substanser

Dansk Selskab for Sårheling

Professor Finn Gottrup

I sårbehandlingen bruges i stigende grad produkter med aktive substanser. Disse kan i nogle tilfælde være et lægemiddel, men de fleste produkter i denne gruppe tilhører alligevel gruppen »hjælpemidler«. Nogle eksempler på sådanne produkter skal her omtales.

Aktive substanser i sårbehandlingen

Aktive substanser kan anvendes systemisk og/eller lokalt.

Systemisk behandling

Antibiotika: Problemsår er altid kontamineret med et stort antal bakterier. Hvis der er mistanke om en infektion, der fører til behandling med antibiotika, foretages der podning [1]. Meticillinresistente stafylokokker (MRSA) er for øjeblikket det største problem i sårområdet. Detaljeret brug af antibiotika er omtalt i [2].

Steroid/cytostatika: Anvendes primært til sårpatienter med immunologisk ætiologi: vaskulitissår, pyoderma gangrenosum og necrobiosis lipoidica. Behandlingen er uspecifik i form af ofte store doser prednisolon evt. ciclosporin, metotrexat eller azathioprin [2]. Der er ikke kommet specielt nyt i de senere år på dette område.

Lokalbehandling

Ved lokalbehandling kommer det aktive stof direkte i forbindelse med såroverfladen. Produkter med antimikrobielle substanser: Antibiotiske midler frarådes generelt til lokalbehandling i sår pga. risikoen for at der udvikles sensibilitet af vævet og resistens hos sårbakterierne. Der findes enkelte undtagelser fra denne regel [2]. Disse produkter bør kun anvendes kortvarigt dvs. maksimalt i 1-2 uger.

Antiseptiske substanser udgøres i dag primært af sølv og jod. Jod bruges oftest i form af cadexomerjod, mens der findes

en lang række sølvprodukter på markedet [2]. Den endelige evidens for effektstørrelsen af disse produkter er stadig uafklaret. Et spændende alternativ kan blive bandager indeholdende honning, som har antiseptisk effekt (**Figur 1**). Disse bandager er under afprøvning.

Produkter med zink: Disse midler er meget udbredt i sårbehandlingen, men evidensen for effekten er ikke entydig. Nye produkter i denne gruppe er ikke set i de seneste år.

Eksempler på nyere midler: Regrenex er det første vækstfaktorholdige produkt (*human platelet-derived growth factor-BB*) til bedre heling. Effekten er ikke endeligt afklaret, hvorfor produktet stort set ikke bruges i Danmark. Andre produkter, der indeholder vækstfaktorer, er under udvikling. Promogran er det første kommercielle produkt, der reducerer protease-niveauet i såret og derved indirekte stimulerer helingen. Fin-des som implantat, der lægges i sår bunden. Promogran Prisma er Promogran tilsat sølv. Promogran har vist effekt i randomiserede studier, mens undersøgelser af Prisma pågår.

Xelma indeholder en aktiv substans, der menes at virke som temporær matrix for sår cellerne, hvorved helingen fremmes. Fås som en gel, der sprøjtes ned i såret. Den kliniske effekt er endnu under afklaring.

Biatain-Ibu er den første kommercielle bandage, som indeholder et smertestillende middel, i dette tilfælde ibuprofen. Smerten er den hyppigste bivirkning ved en sår dannelse. Lokalbehandling giver en direkte kontakt mellem lægemiddel og smertende væv og medfører ikke systemiske bivirkninger. Der er vist effekt i en *state of art*-artikel [3], og et randomiseret studie er i trykken.

Konklusion

De seneste års forskning har medført stadigt flere sårprodukter, der indeholder aktive substanser til optimering af sårhelingen. Denne type af produkter vil i fremtiden få en mere fremtrædende plads i sårbehandlingen.

Korrespondance: Finn Gottrup, Videncenter for Sårheling, Dermatologisk Afdeling D42, Bispebjerg Hospital, DK-2400 København NV.
E-mail: fgottrup@post4.tele.dk

Interessekonflikter: Ingen angivet

Litteratur

1. Jarlov JO, Gottrup F. Klinisk mikrobiologisk prøvetagning: vævsprøver og podning. Ugeskr Læger 2006;168:3910-2.
2. Gottrup F. Farmakologisk behandling af kroniske problemsår. Rationel Farmakoterapi 12, december 2006.
3. Jørgensen B, Friis GJ, Gottrup F. Pain and quality of life for patients with venous leg ulcers: proof of concept of the efficacy of Biatain-Ibu, a new pain reducing wound dressing. Wound Rep Reg 2006;14:233-9.

Figur 1. Honning som aktiv substans i en bandage.